

Sessie spreiding in Vlaanderen en Brussel

Sectormoment audiovisuele en beeldende kunsten

Gent (KASK), 8 november 2018 (10u00-12u45)

“Een betere regionale spreiding, wie neemt het initiatief?”

INHOUDSTAFEL

Aanwezigen	1
Situering & beschikbare cijfers	2
2. Fricities & contradicties	2
#1 Naar een complementair kunstenbeleid tussen lokaal en Vlaams niveau zonder specifieke beleidsinstrumenten	2
#2 Lokaal beeldende-kunstenbeleid: tussen ‘draagvlak’ en kunst in de samenleving	4
#3 Cultuurcentra...tussen droom en daad. Goesting, maar weinig historiek	4
#4 Publiek vs. privaat: biedt privaat initiatief kansen voor betere regionale spreiding?	5
3. Wat kunnen we doen?	6
4. Blinde vlekken?	6

Aanwezigen

Josine De Roovere (NICC), Jonas Nachtergaele (NUCLEO), Sofie Lattré (Nucleo), Christl Van den Broucke (CC Ter Vesten), Mieke Van der Heyden (CC Beveren), Joke Vander Mijnsbrugge (GLUON), Els Silvrants-Barclay (Netwerk Aalst), Sara Moens (Departement CJM), Ward Desloovere (Kunstwerkt), Louise Vermeersch (COMEET), Joris Janssens (presentatie, Kunstenpunt), Dirk De Wit (presentatie, Kunstenpunt), Katrien Kiekens

KUNSTENPUNT

(verslag, Kunstenpunt), Carolien Van loon (Departement CJM), Tim Bryon (Kunsthof Gent), Liene Aerts (KIOSK)

Vorbereiding sessie: Dirk De Wit & Joris Janssens (Kunstenpunt)

1. Situering & beschikbare cijfers

- Onlinedossier 2014 '[Kunst in de nevelstad](#)'
- Onderzoek voor Cijferboek 2018
 - o Bron: kalender professionele kunsten 2013-2014, Kunstenpunt en H ART
 - o Kort overzicht van wie expo's organiseerde gesubsidieerd/niet-gesubsidieerd
 - o Geografische spreiding, greep uit vaststellingen: bijzonder groot aandeel stedelijk gebied, maar met een betere spreiding voor gesubsidieerde kunsten – rol CC's in aanbod BK beperkt (i.v.m. rol CC's voor spreiding PK & muziek) – provinciale verschillen

Nota uit groep: na laatste subsidieronde duidelijk dat Kunstendecreet nog meer de centrumsteden/spreidingproblematiek loslaat.

2. Fricities & contradicties

#1 Naar een complementair kunstenbeleid tussen lokaal en Vlaams niveau zonder specifieke beleidsinstrumenten

Vaststellingen:

- Vlaams beleid (landelijk en internationaal) is gericht op initiatieven in steden en centrumsteden
- Lokaal beleid: historische achterstand in beeldende kunst, maar met groeiende interesse tijdens voorbije decennium
- Er is geen link meer tussen Vlaams niveau (Kunstendecreet) en lokaal niveau: wegvallen van regiefunctie die afstemmingen kan bewerkstelligen, en wegvallen van mogelijkheden voor een Vlaams impulsbeleid naar lokale besturen

Discussie:

- Lokaal cultuurbeleid vanuit het Vlaams cultuurbeleid is in de feiten opgeheven. Er is geen gecentraliseerd instrumentarium meer, dus organisaties vallen terug op volatiele good will van de lokale subsidiënt. Vlaanderen zou garanties kunnen inbouwen en mee strategie- en visieontwikkeling trekken, i.e. voorwaarden koppelen aan de transfer van de middelen. Erg zorgwekkend.
- Bovenlokaal decreet is vandaag in wording (transitiemaatregelen) met drie grote peilers: (1) nieuw steunpunt, (2) intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met matched funding-principe (3) projecten met bovenlokaal belang, bv. initiatieven op vlak van spreiding
- De projectsubsidies zijn ook niet de juiste middelen om gebrek aan middelen voor lokale initieven op te vangen.
- Netwerk Aalst heeft ook geen extra – of maar erg beperkte funding vanuit de stad, en streeft er ook niet naar. De stad kan wel meer de volledige ecologie ondersteunen, bv. een atelierwerking ondersteunen. Hier spelen er grote verschillen tussen steden en gemeenten.
- Ook in bv. de atelierwerking van Nucleo is er een spanningsveld tussen lokale subsidiënt (Gent) en Vlaanderen. Ateliers werken wel op landelijk niveau samen. De ambitie is om meer overkoepelend te werken in steden en dorpen. We willen meer een rol van kenniscentrum opnemen, zodat mensen niet langs alle steden en gemeenten moeten gaan met vragen over ateliers.
- Daarnaast wordt ook het belang van atelierbeleid benadrukt (en niet enkel presentatie), bv. door deuren open te zetten. We voelen ook de druk van commerciële besognes ('Doe ook een koffiebar', focus op design, etc.) Nood aan een atelierbeleid (voorbeeld van UK).
- Ook: belang van ontwikkeling – naast presentatie. Hoe zullen steden en gemeenten ontwikkeling definiëren? Gaat over peer spaces, werkplaatsen, ateliers. Het is belangrijk om dit in kaart te brengen.

KUNSTENPUNT

#2 Lokaal beeldende-kunstenbeleid: tussen 'draagvlak' en kunst in de samenleving

Vaststellingen:

- Beleid voor lokale talentontwikkeling (ateliers, eerste presentaties): tussen amateurkunsten, en netwerken met organisaties die op landelijk en internationaal niveau opereren (doorstroming)
- Ontwikkelen van een lokaal presentatiebeleid: tussen de evenementencultuur, en de nood aan investering in professionele structuren en infrastructuur voor duurzame presentatiewerkingen
- Beleid rond ruimtes voor beeldende kunstinitiatieven: tussen kansen geven aan de zelforganisatie van kunstenaars, en de beleidsagenda's rond leegstand, buurtontwikkeling en sociale regeneratie
- Nabijheid van andere beleidsdomeinen op lokaal niveau: tussen horizontale vernetwerking van kunst met andere domeinen versus de instrumentalisering van kunst
- Kunst in opdracht: tussen decor en representatie, en de rol van kunst in de dagelijkse leefomgeving

Discussie:

- Er is ook een nieuwe dynamiek in de amateurkunsten. Hier zitten veel kansen. Voor een presentatieplek zijn amateurs vaak het eerste publiek. Durven doorprikken van stereotypen is belangrijk in het bouwen van een draagvlak voor de kunsten.
- Plaats van wetenschap, jongeren en educatie als aanknooppunten naar de samenleving.

#3 Cultuurcentra...tussen droom en daad. Goesting, maar weinig historiek

Vaststellingen:

- Infrastructuur ontbreekt of is gedateerd (maar misschien is dit geen drempel, kijk naar CC Strombeek)

KUNSTENPUNT

- Budget: weinig ruimte om te groeien binnen de bestaande budgetten, leidt tot preciaire werkingen
- Personeel: weinig specifieke kennis rond werken met kunstenaars, technische kennis voor projecten binnen en buiten de muren, weinig of geen professionele netwerken
- Beeldvorming: cliché van hermetisch en intellectueel, klein politiek draagvlak
- Publiekswerking: strategieën rond duurzame publieksopbouw

Discussie:

- Kennis – ook op beleidsniveau – is cruciaal. Gaat het de goede kant op? Men geeft aan dat ‘cultuurbeleidscoördinatoren’ werden vervangen door ‘managers’... Dit is draagt niet bij aan kennis over het werken met kunstenaars. Kennis op beleidsniveau is mogelijk een blinde vlek.

#4 Publiek vs. privaat: biedt privaat initiatief kansen voor betere regionale spreiding?

Vaststellingen:

- Grote steden trekken zowel verzamelaars als kunstenaars aan die eigen initiatieven opzetten: private musea, private residentie-initiatieven, private presentatieplekken (Boghosian Foundation, Thalie Lab, Fondation A, Walter Vanhaerents, Herbert Foundation, Verbeke Stichting,...) en offspaces door en voor kunstenaars
- Hoe duurzaam zijn ze (langetermijn, fair practice, diverse publieken,..)?
- Wat is de verhouding met publieke instellingen? Mogelijk en wenselijk om samen een ecosysteem te vormen?
- Privaat initiatief recent ook in centrumsteden en kleinere steden: hier zijn er kansen en bedreigingen

Discussie:

- Kleinschalige initiatieven worden vrij snel door steden als Leuven en Mechelen opgepikt en gesubsidieerd.
- Beleid en instrumentarium is cruciaal. Misschien kunnen we als sector nadenken over de functies (visieontwikkeling) en kijken welke overheden we kunnen

KUNSTENPUNT

mobiliseren. Niet langer klassiek onderscheid tussen Vlaanderen/lokaal hanteren, maar starten vanuit concrete initiatieven.

- Hier is de vraag; wat is een goede manier om zich als sector te verenigen? In een kunstcel, in een overleg, op stedelijk of op intergemeentelijk niveau etc.
- Ook initiatieven als Nucleo – gestart vanuit klein collectief initiatiefnemers en uitgegroeid tot relatief grote werking - blijven precair.
- “Problematisch wanneer steden curatoren worden.”
- Voorbeeld van evenementencultuur is de Triënnale Brugge, dat ten koste gaat van lokale ecosysteem. Het kan een stad openbreken, maar zonder visie hoe zo’n event duurzaam kan bijdragen aan de lokale ecologie, dan doet het meer kwaad dan goed. Een event kan ook een opportuniteit zijn om te bepaalde initiatieven/organisaties te professionaliseren.

3. Wat kunnen we doen?

1. Samenwerken en netwerken

Nood aan hands-on concrete manieren van dialoog opzetten. Voor iedere stad of gemeente is dit wellicht anders, maar dit moet gefaciliteerd worden.

2. Belang van kennisontwikkeling en -deling

Good practices documenteren (bv. Stad Kortrijk, projecten waarmee lokale spelers empowered worden, Crash in Ninove)

3. Bottom-up initiatief

4. Instellingen als knooppunt

5. Andere rol voor CC's

Wat kan kunst betekenen in lokale gemeenschap? CC's teveel “een format dat zich dupliceert”. Vorm van een CC moet context spiegelen, refereren aan die specifieke stad of gemeente. Teveel focus op hardware (‘infrastructuur geen drempel’), te weinig op software

4. Blinde vlekken?

- Noden van kunstenaars die willen presenteren in kaart brengen

KUNSTENPUNT

- Hoe aanbod van de instelling afstemmen op de noden van de omgeving? (bv. Netwerk Aalst die inzet op *arthousecinema* wegens gebrek in regio)